

beweerde, dat daar op ergerlijke wijs werd huisgehouden en dat gevallen van dysenterie en gewone diarrhe, uit onkunde of moedwillig, voor cholera werden verklaard. Als antwoord op die beoordeeling heeft de Commissie het noodig geoordeeld er een bacterioloog heen te zenden, ten einde de diagnose cholera zekerheid te verleen. De keuze viel op den Schrijver van het boek waarvan de titel hierboven staat, die op een goeden dag in Augustus, met een beperkt instrumentarium gewapend, de reis aanvaardde. Zijn verblijf te El Tor wordt in dit boek uitvoerig beschreven of liever, het boek bevat een uitvoerig relaas van Schrijvers wederwaardigheden, waarvan het resultaat was, dat een bacteriologisch onderzoek aldaar feitelijk onmogelijk is. Bij gebrek aan een laboratorium arbeide KAUFMANN in een tent, waar vliegen en wind ieder onderzoek belemmerden. Gelatine-kulturen konden niet worden aangelegd daar er geen ijs te krijgen was, agar-culturen verdroogden spoedig, microscopische onderzoekingen mislukten door opgewaaid zand enz. enz. KAUFMANN deed toch wat hij kon; hij microscopiseerde quand même en schijnt ook klinische talenten te bezitten, ten minste het gelukte hem te constateeren, dat over het algemeen de patiënten, die in het cholera-hospitaal als verdacht waren geplaatst, of aan dysenterie leden, of ook aan een eigenaardigen vorm van diarrhee, dien hij als gevolg van uitputting en slecht drinkwater beschouwt. Maar cholera kwam er niet voor.

Uit KAUFMANN's boek blijkt echter, dat, als het al of niet verschijnen van cholera in Europa van deze quarantaine-inrichting moest afhangen, het er met Europa al heel slecht zou uitzien. Er is geen goed drinkwater, zelfs geen eten te krijgen, en het is bovendien een Augiasstal, waar inlandsche medici en autoriteiten met elkander twisten en hun bezoldiging uit de openbare kas verdienen. FOKKER.

INGEZONDEN.

Geachte Redacteur!

Ten einde misvattingen door het ingezonden stukje van den Heer NIJHOFF in het vorige nummer van dit *Tijdschrift* geplaatst, te voorkomen, zij het mij vergund er op te wijzen, dat de Heer NIJHOFF wèl van de discussie te Maastricht over het onderwerp gehouden, melding maakt, doch de discussie in de vergadering te Zutphen over het zelfde onderwerp gevoerd, stilzwijgend voorbij gaat. En juist in die vergadering is *krachtig* tegen het invoeren van uitzonderingsbepalingen gepleit, terwijl de voorstanders daarvan uitdrukkelijk verklaarden een dusdanigen maatregel slechts dan noodig te achten *indien ook andere landen mildere bepalingen maakten*.

Nu het echter blijkt (cf. het opstel van Dr. FRANCKEN in de *Nieuwe Rott. Courant* van 9 Maart l.l. en het vorige nummer van dit *Tijdschrift*, blz. 339

onder Zwitserland) dat integendeel andere landen hun bestaande bepalingen daaromtrent verscherpen, is het zeker niet gewaagd te veronderstellen, dat ook zij zich (nu aan hun eenige voorwaarde niet wordt voldaan) eventueel onder de tegenstanders van een zoodanige wetswijziging zouden scharen, en mocht m. i. de Afdeeling Rotterdam e. O., de discussiën in aanmerking nemende, vrijelijk het adjectief *krachtig* in haar circulaire plaatsen.

Een enkel woord nog over de wijze van stemming in onze Maatschappij. Uit het daarover verhandelde èn in het *Tijdschrift*, èn in de laatste Algemeene Vergadering is voldoende gebleken, dat daaraan groote gebreken kleven, waardoor zij, zooals in dit geval, m. i. niet geheel als maatstaf van de opinie van de leden der Maatschappij kan gelden, doch men tevens daarbij de verschillende discussiën over het onderwerp gevoerd, in aanmerking dient te nemen. Om een enkel voorbeeld te noemen: Een Afdeeling met 100 leden brengt 4 stemmen uit, vier Afdeelingen elk met 10 leden, dus te samen 40 leden, brengen eveneens 4 stemmen uit. Stemt nu de Afdeeling met 100 leden vóór een voorstel, de vier kleine Afdeelingen te samen met 40 leden daartegen, dan is wegens staking van stemmen het voorstel verworpen! Cijfers zijn dikwijls welsprekend, doch niet ten allen tijde en onder alle omstandigheden.

Hoewel ik dus aan de cijfers alleen weinig waarde toeken, kan het toch misschien nuttig zijn er op te wijzen, dat op blz. 155 van Dl. II, van den vorigen jaargang van dit *Tijdschrift*, vermeld staat, dat vraag „G.” in ontkenningen zin werd beantwoord met 48 tegen 39 stemmen, terwijl de Heer NIJHOFF opgeeft 35 tegen 44 stemmen 1).

U Mijnheer de Redacteur dankzeggende voor de opneming dezer regelen heb ik de eer te zijn

Uw. Dw.

Rotterdam, 12 Maart 1892.

Dr. SANNES.

ANTWOORD OP DE VRAAG VAN PROF. W. KOSTER.

De mededeeling van Dr. GRAY is gedaan in de London Zoölogical Society, zitting van 24 Febr. 1864. Ik heb haar in de Proceedings der Vereeniging gevonden, met een afbeelding van een der misvormde kuikens. Zij zijn geciteerd in een stuk van THOMAS STEDMANN „The influence of maternal Impressions in the Etiology of Congenital Deformities”, voorkomende in *The Medical Record* 1887, n°. 1 (*numero één*) niet Nov. 1, zooals in mijn referaat stond. Het meerdere licht werd dus slechts door een enkel lettertje onderschept. Het is te verwonderen, dat de Hoogleraar, die den geheelen jaargang zoo nauwkeurig doorzocht en er stukken uit aanhaalt, die niets met de kwestie te maken hebben, dit stuk niet heeft ontdekt.

De uitdrukking dat kippen kuikens „voortbrengen” is volkomen correct en afdoende. Ik heb niet gezegd „ter-wereld-brengen”.

---

1) De cijfers van den Heer SANNES zijn die van den verslaggever van het *Tijdschrift*, die van Dr. NIJHOFF zijn uit de officiële stemmingslijsten in de Handelingen der Alg. Vergadering overgenomen, zie blz. 175, van hetzelfde Deel.